

PLANUL REGIONAL DE RĂSPUNS
LA SITUAȚIA REFUGIAȚILOR DIN UCRAINA
PARAMETRII DE PLANIFICARE 2024

Statele au responsabilitatea principală de a proteja refugiații. Înaltul Comisar al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) are mandatul de a oferi protecție internațională refugiaților și de a sprijini eforturile guvernelor gazdă căutând finanțare și coordonând asistența oferită de numeroasele părți interesate menționate în Pactul Global privind Refugiații. Acest fapt este menționat în Modelul de coordonare a refugiaților (MRC).

Planul de răspuns la situația refugiaților (PRR) este un instrument de planificare, coordonare și colectare de fonduri inter-agenții care contribuie la operaționalizarea MCR. Acesta este conceput pentru a sprijini răspunsurile guvernelor gazdă la situațiile refugiaților prin solidaritate internațională. Se depun eforturi pentru a armoniza PRR-urile și eforturile, planurile și politicile naționale în proces de implementare cu scopul de a asigura protecție și soluții pentru refugiați și pentru a se baza pe responsabilitățile, abordările și capacitățile guvernului gazdă.

Din considerente de concizie, termenul „refugiații din Ucraina” va fi folosit de acum înainte cu sensul de refugiați din Ucraina, resortisanți ai țărilor terțe care au nevoie de protecție internațională și persoanele care sunt apatride sau care riscă să devină apatride, în dependență de caz. Resortisanții țărilor terțe sunt persoane, care au fugit din Ucraina, dar pentru care Ucraina nu este țara lor de origine și care ar putea avea nevoie de protecție internațională.

Scopul acestei note este de a ghida partenerii care răspund la criza refugiaților care fug de războiul de scară largă din Ucraina prin procesul de planificare a PRR 2024.

1. Informații de bază

Războiul din Ucraina, care a escaladat în urma invaziei pe scară largă a Rusiei în februarie 2022, a generat la o strămutare și o criză umanitară de proporții epice. Răspunsul țărilor, care găzduiesc refugiații, condus de autoritățile naționale și locale din regiune, a fost remarcabil: organizații neguvernamentale, actori ai societății civile și voluntari locali, mulți dintre care anterior nu au lucrat în situații legate de refugiați (de urgență), precum și comunitățile din diaspora ucraineană și înșiși refugiații s-au mobilizat pentru a oferi protecție, servicii esențiale și asistență persoanelor care fug de violență.

În același timp, partenerii umanitari, sub conducerea generală a guvernelor gazdă, au susținut și au completat răspunsul național, prin intervenții coordonate și incluzive. Multe dintre aceste activități au fost prezentate în PRR inițial pentru situația din Ucraina, lansat la începutul lunii martie 2022, fiind revizuit în aprilie 2022 și ajustat în octombrie 2022 pentru a reflecta schimbările situației și a pregăti mai bine răspunsul în lunile de iarnă. Un PRR ulterior, lansat în februarie 2023, a acoperit planurile pentru anul respectiv, concentrându-se tot mai mult pe incluziunea socio-economică a refugiaților în comunitățile gazdă.

În așteptarea anului 2024, se estimează că, cu excepția unor evoluții neașteptate, deplasările refugiaților recent strămutați în țările vecine și nu doar se vor reduce semnificativ în comparație cu primii ani de răspuns. Conform datelor acordate de guverne și disponibile pe [Portalul de](#)

[date operationale](#) al UNHCR, în prezent aproape 6 milioane de refugiați din Ucraina sunt găzduiți în toată Europa, dintre care aproximativ 84% sunt femei și copii și 16% sunt bărbați¹, inclusiv aproximativ 5 milioane de solicitanți de azil, protecție temporară sau de un mecanism similar de protecție națională. 23% de gospodării din rândul refugiaților au declarat că au cel puțin un membru cu nevoi specifice, cum ar fi o dezabilitate sau o afecțiune medicală gravă. Primele 5 regiuni de origine sunt regiunile Kiev, Odesa, Harkov, Dnepropetrovsk și Herson.

Vizitele scurte ale refugiaților efectuate cu scopul de a verifica familia și proprietatea din țările lor de origine vor continua, ceea ce va genera deplasări semnificative între Ucraina și țările care găzduiesc refugiații. Intențiile populației strămutate de a reveni au rămas relativ stabile de-a lungul timpului. Pe baza celui mai recent Raport al UNHCR privind intențiile regionale din iulie 2023², majoritatea refugiaților speră să se întoarcă în Ucraina într-o zi (62%), și doar 14% în următoarele trei luni.

2. Obiectivele strategice

PRR 2024 a fost elaborat pe baza a 4 obiective mari și 6 considerente transversale care sprijină și completează răspunsul național al țărilor care găzduiesc refugiații:

a. **Refugiații au acces efectiv la statut juridic, protecție și drepturi în țările gazdă.** La 4 martie 2022 Consiliul Uniunii Europene a lansat aplicarea Directivei privind protecția temporară (DPT) pe o perioadă inițială de un an, care de atunci a fost prelungită cu încă un an, până la 4 martie 2024. Activarea Directivei a fost o etapă esențială, oferind refugiaților din Ucraina acces la siguranță, statut juridic, drepturi și servicii în UE. Multe alte țări au implementat regimuri juridice similare pentru refugiații strămutați din cauza conflictului armat internațional din Ucraina.

În timp ce DPT s-a dovedit a fi un instrument eficient de răspuns la sosirea în masă a refugiaților din Ucraina, punerea în aplicare neconsecventă a Directivei în statele membre poate duce la adoptarea unor abordări mai restrictive. Din acest motiv refugiații ar putea avea dificultăți în accesarea efectivă a statutului legal, drepturilor și protecției în țările gazdă, în special în cele aflate în situații vulnerabile, precum și unele grupuri, cum ar fi minoritățile și RTT-urile, care nu au acces la drepturi în temeiul DPT.

Mulți refugiați, de la sosirea lor în țările gazdă, au efectuat vizite de scurtă durată în Ucraina în primul rând pentru a-și vizita rudele care au rămas în țară, pentru a obține acte, a se programa la medici, a-și verifica proprietatea și a beneficia de servicii sociale (cum ar fi asistența medicală, rețete medicale etc.).

Majoritatea refugiaților declară că nu intenționează să se întoarcă definitiv în Ucraina în viitorul imediat, în primul rând din cauza războiului și a amenințărilor pentru securitate. În prezent, revenirea în Ucraina nu ar trebui să fie promovată. Astfel, este foarte important ca, în cazul în care refugiații individuali decid să se întoarcă în Ucraina, aceste decizii să fie cu adevărat voluntare, bine informate și luate fără factori determinanți și stimulente pentru revenirea prematură, inclusiv fără acordarea asistenței în numerar pentru revenire sau fără aplicarea restricțiilor asupra capacității refugiaților de a avea acces la protecție, drepturi și asistență în țările gazdă. În iunie 2023 a UNHCR a emis o [Pozitie privind întoarcerea voluntară în Ucraina](#). UNHCR a reiterat, de asemenea, că [avizul de neîntoarcere](#) al Oficiului din martie 2022, care a solicitat suspendarea întoarcerilor forțate în Ucraina, rămâne valabil.

¹ Profilarea și monitorizarea protecției regionale

² Vieți în așteptare: intențiile și perspectivele refugiaților și a PSI-urilor din Ucraina, iulie 2023.

Unii refugiați, care au vizitat temporar Ucraina, au declarat că s-au confruntat cu dificultăți la întoarcerea lor în țările gazdă, în principal din cauza dezactivării statutului de protecție temporară, a dificultății de revenire în țara gazdă și a suspendării prestațiilor de care se bucurau anterior în țara de azil. UNHCR recomandă ca statutul juridic al unei persoane și drepturile sale relevante într-o țară gazdă să nu fie afectate de vizita în Ucraina, dacă aceasta durează mai puțin de trei luni. În cazul călătoriei pe termen mai lung, UNHCR recomandă statelor gazdă mai degrabă să dezactiveze temporar statutul juridic, decât să îl retragă sau să anuleze înregistrarea persoanelor, pentru a evita sarcinile administrative și a facilita accesul reînnoit la protecție, în caz de necesitate.

În UE au loc discuții cu privire la viitorul aranjamentelor de protecție temporară. Va fi deosebit de important ca toate persoanele, care nu se pot întoarce în Ucraina și care au nevoie de protecție internațională după încheierea protecției temporare, să beneficieze în continuare de protecție și acces la drepturi în țările gazdă, în conformitate cu prevederile dreptului internațional. O abordare coordonată și armonizată între statele gazdă față de perioada de protecție post-temporară va fi importantă pentru a evita subminarea cooperării eficiente și a partajării responsabilității care au caracterizat răspunsul internațional la situația refugiaților din Ucraina.

În contextul acestor provocări, activitățile cheie în anul 2024 în sprijinul refugiaților din Ucraina în țările gazdă vor rămâne intențiile de monitorizare, asigurarea accesului la protecție și drepturi, consolidarea susținerii față de guverne și instituții regionale, inclusiv în astfel de aspecte precum sprijinul pentru coordonarea mecanismelor legislative și politice ale DPT în întreaga regiune, susținerea comunicării eficiente cu refugiații și comunitățile gazdă, inclusiv oferirea accesului la informații despre statutele juridice disponibile, sprijinul juridic (inclusiv acces la documentație) și căi de asistență.

b. Refugiații cu nevoi și vulnerabilități specifice au acces la sprijin și asistență specifice.

Potrivit celei mai recente Analize UNHCR regionale a protecției, aproximativ 84% din refugiații din Ucraina sunt femei și copii, iar 22% din gospodăriile interviewate au cel puțin un membru cu o nevoie specifică, cum ar fi persoane cu dizabilități, afecțiuni medicale grave și persoane în vârstă. Conform rezultatelor monitorizării protecției UNHCR, rata separării familiei în rândul refugiaților din Ucraina este de 70%, iar 4% din gospodării au copii separați, fapt care expune copiii la riscuri suplimentare, inclusiv la riscul sporit de violență sexuală, trafic, exploatare și abuz, precum și la violența bazată pe gen (VBG). Astfel este necesar, de asemenea, accesul la serviciile acordate de actorii de protecție relevanți. Gospodăriile cu vulnerabilități specifice pot întâmpina dificultăți în satisfacerea nevoilor socio-economice în țările gazdă, ceea ce duce la creșterea riscurilor de protecție și la o presiune posibilă asupra deciziilor de revenire, chiar și în condiții suboptimale în Ucraina. Într-adevăr, analiza arată că cei mai importanți factori sau predictorii ai planificării refugiaților să se întoarcă în Ucraina pe termen scurt, este legată de vulnerabilitatea sporită și provocările de a se întreține în țările lor gazdă. Pe măsura reducerii ajutorului, crește posibilitatea revenirii premature sau revenirii în condiții nefavorabile, la fel ca și riscul de a recurge la mecanisme de adaptare dăunătoare.

În contextul acestor provocări, vor fi necesare eforturi pentru a identifica în mod sistematic persoanele cu nevoi specifice și a oferi asistență direcționată, inclusiv prin managementul cazurilor, programare de numerar, inițiative de incluziune holistică și includere efectivă în programele de protecție socială pentru persoanele, care nu pot lucra din cauza vârstei, problemelor de sănătate sau lipsei de oportunități de angajare. Sprijinul direcționat va completa sau îmbunătăți serviciile publice pentru persoanele cu nevoi specifice, inclusiv pentru

prevenirea și răspunsul la VBG, acordarea asistenței pentru sănătatea mintală și sprijinul psihosocial, incluziunea persoanelor cu dizabilități și protecția femeilor și copiilor.

Întreruperea serviciilor cheie poate fi extrem de problematică pentru copii mici, care se confruntă cu riscuri combinate pentru dezvoltarea lor. Reflectând asupra acestor provocări, este nevoie de un set integrat de servicii de dezvoltare timpurie a copiilor în domeniul sănătății, alimentării, educației și protecției copilului, cu atenție deosebită față de sprijinirea părinților copiilor mici în acordarea îngrijirii. Sunt necesare eforturi continue pentru a asigura includerea copiilor refugiați expuși riscului, în special a celor fără îngrijire părintească, în sistemele naționale de protecție a copilului din țările care găzduiesc refugiații, asigurând, printre altele, conformitatea aranjamentelor lor alternative de îngrijire cu cele mai bune interese. Acestea pot include verificarea, înregistrarea și susținerea familiilor, care găzduiesc copii refugiați. Gospodăriile conduse de persoane în vârstă cu copii pot avea nevoie, de asemenea, de intervenții și sprijin specifice.

În pofida eforturilor mari ale țărilor gazdă și a dreptului la acces egal la serviciile de sănătate pentru refugiați, refugiații ucraineni se confruntă în continuare cu bariere în accesul la asistență medicală. Astfel, ar trebui depuse eforturi susținute pentru asigurarea accesului echitabil și egal la servicii de sănătate de calitate. Acestea includ sprijinirea țărilor în eforturile lor de consolidare a sistemului lor de sănătate, inclusiv prevenirea și tratarea preocupărilor prioritare de sănătate, cum ar fi bolile netransmisibile, sănătatea mamelor, nou-născuților și a copiilor, bolile transmisibile precum bolile care pot fi prevenite prin vaccin, tuberculoza, HIV etc. Eforturi susținute sunt necesare pentru a sprijini capacitatea forței de muncă din domeniul sănătății, abordarea cadrelor politice și legale, atenuarea riscurilor de sănătate legate de protecție, consolidarea acordării informațiilor privind disponibilitatea serviciilor de sănătate și sprijinirea finanțării asistenței medicale pentru a face posibil accesul egal la serviciile de sănătate. Acestea vor include îmbunătățirea sănătății și bunăstării refugiaților cu vulnerabilitate sporită, cum ar fi copiii și femeile, precum și minoritățile etnice, persoanele LGBTQI+, persoanele în vârstă și persoanele cu dizabilități și/sau nevoi specifice. Este necesar sprijinul continuu acordat țărilor în colectarea și diseminarea informațiilor cu privire la lacunele de acces predominante și bunele practici în ceea ce privește accesul la serviciile de sănătate, inclusiv informațiile și serviciile de sănătate sexuală și reproductivă (SSR).

Acordarea integrată a Asistenței pentru Sănătatea Mintală și a Asistenței Psihosociale (ASMAP) în cadrul răspunsului, în astfel de domenii precum sănătatea, protecția, protecția copilului, VBG, combaterea traficului și asistența victimelor, educația și mijloacele de trai, rămâne esențială. Pentru aceasta este nevoie de o abordare pe mai multe niveluri, care să includă consolidarea sistemelor de sprijin pentru familii și comunități. Pașii în acest sens includ asigurarea desfășurării activităților și intervențiilor psiho-sociale bazate pe comunitate, care se bazează pe resursele, reziliența și capacitățile individuale și comunitare existente. Oferirea sprijinului psiho-social prin managementul cazurilor și intervenții psihologice scalabile, care pot fi implementate atât de specialiști și nespecialiști instruiți, cât și supravegheate, precum și accesul la îngrijiri clinice de sănătate mintală pentru cei care au nevoie de servicii specializate.

Accesul la locuințe la prețuri accesibile rămâne o provocare în unele zone, iar unitățile de cazare colective sunt folosite în continuare pentru a găzdui refugiați pentru perioade lungi de timp. Sunt necesare eforturi concertate pentru a asigura accesul la locuințe sociale sau sprijin direcționat cu scopul de a acoperi costurile locuințelor independente pe termen lung, în special pentru refugiații vulnerabili. Unitățile colective ar trebui închise treptat pe măsura disponibilității unităților de cazare pe termen mai lung pentru refugiați, în colaborare cu autoritățile locale, fără prejudicii și ținând cont de interesul superior al rezidenților.

Consolidarea accesului în siguranță la servicii de răspuns la VBG multisectoriale holistice și de calitate, inclusiv managementul cazurilor, opțiunile de siguranță, sănătatea, inclusiv SSR, sprijinul psihosocial și asistența juridică, va rămâne esențială pentru prevenirea, atenuarea și răspunsul la VBG. Aspectele lingvistice și culturale joacă un rol important. Colaborarea cu instituțiile publice și cu organizațiile internaționale, naționale și locale și cu furnizorii de servicii pentru consolidarea prestării serviciilor de VBG și coordonarea între răspunsurile specializate va fi esențială. În mod similar, activitățile de minimizare a riscurilor de VBG în cadrul comunităților și în peisajul umanitar vor rămâne esențiale. Îmbunătățirea capacității partenerilor, campaniile de conștientizare și inițiativele de implicare a comunității contestă normele dăunătoare și promovează egalitatea de gen și participarea femeilor și fetelor.

Abordarea vulnerabilităților și nevoilor specifice ale refugiaților în vârstă este importantă pentru a le asigura demnitatea, siguranța și includerea efectivă în răspunsul umanitar. Mulți dintre ei s-au confruntat cu traume și pierderi în timpul războiului și deplasării, riscuri sporite legate de SMSPS și alte riscuri pentru sănătate, inclusiv agravarea afecțiunilor cronice sau apariția altora noi care au nevoie de asistență corespunzătoare. Provocările fizice, dificultățile financiare, barierele lingvistice și accesul limitat la resurse pot împiedica capacitatea acestora de a satisface nevoile de bază și de a accesa serviciile esențiale. Mai mult, refugiații în vârstă se pot confrunța cu izolarea socială și lipsa sprijinului familiei, ceea ce poate avea un impact negativ asupra bunăstării lor generale.

Ar trebui depuse eforturi suplimentare pentru identificarea și includerea refugiaților cu dizabilități în serviciile naționale, inclusiv prin recunoașterea certificatelor de dizabilitate eliberate în Ucraina, cazare accesibilă, identificarea și reducerea barierelor în accesarea serviciilor, disponibilitatea informațiilor și comunicării accesibile, precum și implicarea suplimentară și colaborarea cu organizațiile persoanelor cu dizabilități.

c. Includerea socio-economică a refugiaților în comunitățile gazdă este consolidată și ei sunt mai siguri de ei înșiși. Datorită aplicării DPT în toată regiunea, refugiații din Ucraina au dreptul de a munci, de a beneficia de sprijin din partea statutului în materie de asistență socială, servicii sociale specializate și asistență medicală și au acces la sistemul de învățământ și cazare. Aceste prevederi sunt esențiale pentru creșterea încrederii în sine și a independenței refugiaților, dar și pentru a-i încuraja să contribuie la economia locală.

În pofida mediului juridic favorabil al angajamentelor DPT asumate din partea guvernelor gazdă, există anumite grupuri și profiluri, care se confruntă cu provocări în accesarea efectivă a drepturilor în locațiile lor actuale, limitându-le perspectivele de includere socio-economică în țările gazdă. Ocuparea forței de muncă rămâne o preocupare presantă pentru refugiați – 34% o consideră printre trei nevoi prioritare ale lor și 52% lucrează la un nivel mai scăzut decât în Ucraina. Refugiații, în special femeile, rămân susceptibili la încălcarea drepturilor la muncă și la alte forme de exploatare, inclusiv la traficul prin muncă forțată, ca urmare a condițiilor de muncă precare, a muncii în sectorul neoficial, a necunoașterii prevederilor legale și a drepturilor lucrătorilor din țările gazdă, și din cauza lipsei cunoștințelor unde trebuie să se adreseze în cazul încălcării drepturilor la muncă.

Persoanele care se confruntă cu dificultăți de angajare la un loc de muncă decent raportează o dependență mai mare de prestațiile de protecție socială și o capacitate corespunzătoare de a-și satisface nevoile de bază și de a avea acces la o locuință stabilă. Sunt necesare investiții suplimentare pentru a oferi cursuri de limbi străine relevante, a soluționa problema nepotrivirii competențelor cu locurile de muncă, recalificarea și perfecționarea profesională, cum ar fi recunoașterea competențelor și calificărilor, pentru a oferi informații și consiliere refugiaților și

sectorului privat, a consolida accesul la dezvoltarea afacerilor și la serviciile financiare, a extinde accesul la îngrijirea copiilor și a facilita coordonarea între părțile interesate. Creșterea oportunităților de obținere a locuințelor independente pe termen lung, inclusiv pentru grupurile vulnerabile, va rămâne vitală pentru a îmbunătăți perspectivele de incluziune socio-economică.

Accesul la prestațiile de protecție socială oferite de stat este una dintre principalele surse de venit pentru refugiați și este esențial pentru reducerea riscurilor de protecție, permițând în același timp refugiaților să conteze treptat pe ei înșiși. Progresele suplimentare în asigurarea îndeplinirii de către guverne a angajamentelor în materie de protecție socială, posibilitatea refugiaților de a avea acces la niveluri corespunzătoare de prestații și menținerea accesului pe termen lung la prestații și servicii prin alte căile legale dincolo de PT, toate pot fi susținute în trei moduri: (i) creșterea sprijinului acordat refugiaților pentru a accesa prestațiile de asistență socială, lucrând îndeaproape cu societatea civilă locală și organizațiile conduse de refugiați, și direcționarea specifică a asistenței pentru a completa golurile în acoperirea guvernamentală; (ii) intensificarea parteneriatelor cu autoritățile locale și asistența tehnică continuă pentru ca ministerele de resort să asigure acordarea prestațiilor și serviciilor, promovarea trimerilor și asigurarea spațiului pentru refugiați; și (iii) consolidarea relațiilor și a capacității programelor naționale de integrare a sistemului de azil ca o cale alternativă la PT pentru accesul la protecție socială.

Susținerea continuă pentru înscrierea și includerea sporită a copiilor și tinerilor refugiați în sistemele naționale de învățământ ale țărilor gazdă este esențială pentru atenuarea efectelor negative pe termen lung ale deplasării forțate asupra dezvoltării și învățării copiilor. Datele disponibile arată că ratele actuale de înscriere a copiilor ucraineni în sistemele școlare naționale din țările UE constituie în medie aproximativ 40-50%. Această rată scăzută de înscriere se datorează parțial ezitării persistente a părinților de a înscrie copiii și tinerii în sistemele de învățământ din țara gazdă, lipsei spațiului fizic și infrastructurii de învățare în școli, lipsei de profesori și insuficiențelor cursurilor de pregătire și programelor de sprijin lingvistic în unele țări importante care găzduiesc refugiați. La aceasta se adaugă și opțiunea multor părinți și elevi/studenti strămutați de a se baza exclusiv pe învățământul la distanță, pe educația online și pe alte forme de educație neformală atât timp cât sunt strămutați (inclusiv conform curriculum-ului online pus la dispoziție de Ministerul Educației și Științei al Ucrainei). Sute de mii de copii și tineri riscă să rămână neincluși în sistemul școlar în anul 2023-2024, al treilea an școlar întrerupt din cauza războiului din Ucraina.³

Sprijinul educațional pentru copiii și tinerii refugiați din Ucraina a trecut de la asistența imediată (de exemplu, acordarea spațiilor sigure pentru copii, primului ajutor psihosocial, educației neformale) la includerea și înscrierea pe termen mai lung în sistemele naționale de educație ale țărilor gazdă. O prioritate cheie este readucerea copiilor și tinerilor refugiați în medii formale de educație cu prezență personală, unde pot beneficia de stabilitate pe termen lung în educație, interacțiune socială cu comunitățile gazdă și sprijin în școală. Astfel eforturile în educație ar trebui să se concentreze pe consolidarea sistemelor în sistemele de învățământ din țara gazdă și pe susținerea părinților și a elevilor/studentilor strămutați ca aceștia să aibă acces la educație în țările gazdă. Aceste măsuri trebuie să fie luate paralel cu eliminarea treptată a formelor de educație neformală de calitate inferioară și nesustenabile.

³ Înapoi la școală în timpul războiului - educația copiilor și tinerilor refugiați din Ucraina în Europa, publicație viitoare.

Prin urmare, activitățile din anul 2024 ar trebui să se concentreze pe sprijinirea statelor cu scopul de a consolida includerea refugiaților în sistemele naționale de educație, de exemplu prin implementarea programelor pregătitoare și de educație lingvistică în școli, consolidarea capacității în școli, mobilizarea personalului și a resurselor și extinderea serviciilor de sănătate mintală și de sprijin psihosocial. Aceste acțiuni ar trebui să includă inițiative menite să reducă agresiunea și violența în școli, precum și promovarea coeziunii sociale. O atenție deosebită ar trebui acordată adolescenților care depășesc limita de vârstă a învățământului obligatoriu și care prezintă un risc mai mare de a abandona școala sau de a nu accesa niciodată sistemul de învățământ într-o țară gazdă. Pentru a coordona abordările și a informa mai bine părinții cu privire la opțiunile educaționale disponibile pentru copiii lor și beneficiile includerii în sistemele naționale de educație, va fi necesară o cooperare strânsă cu statele, inclusiv cu Ministerul Educației și Științei din Ucraina (MEȘ).

d. Coeziunea socială între comunitățile de refugiați și comunitățile gazdă este consolidată. Generozitatea manifestată față de refugiații din Ucraina a fost remarcabilă, dar pe măsură ce războiul continuă al treilea an și pe măsură ce comunitățile gazdă se confruntă cu costuri crescânde ale vieții, sarcini suplimentare legate de servicii și alte provocări socio-economice, inclusiv locuințe limitate, există locații care prezintă tot mai multe exemple de transformare a bunului venit în oboseală. Combaterea dezinformării și modelarea narațiunii și a limbajului folosit într-un mod pozitiv, onest și care promovează activități de coexistență pașnică vor fi esențiale.

În special, în contextul resurselor limitate și sistemelor supraîncărcate, comunitățile gazdă vor avea nevoie de sprijin continuu pe măsura extinderii serviciilor și asistenței pentru refugiați. Acest sprijin acordat comunităților gazdă ar trebui să se concentreze pe instituțiile și unitățile utilizate atât de refugiați, cât și de membrii comunităților gazdă, în vederea atenuării presiunilor care ar putea genera tensiuni și restrânge spațiul de azil și protecție. Ar trebui să se acorde atenție modului în care pot fi extinse resursele aflate sub presiune, ceea ce înseamnă că partenerii ar trebui să adune dovezi și să pregătească intervenții la nivel local și nu național. Exemple de astfel de intervenții includ construirea sau renovarea sălilor de clasă suplimentare, sprijinirea renovării fondului locativ municipal, extinderea centrelor comunitare, introducerea abordărilor scalabile pentru serviciile de sănătate mintală sau extinderea și sprijinirea unităților naționale de sănătate. Recunoașterea competențelor și permiterea refugiaților să-și aplice know-how-ul pentru a extinde serviciile limitate – profesori, psihologi, medici, asistente medicale etc. – creează un avantaj pentru toate părțile, deservind atât comunitățile de refugiați, cât și comunitățile gazdă.

Coeziunea socială va depinde de modul în care partenerii vor ajuta guvernele să depășească criza costului vieții și a locuințelor. Dacă asigurarea refugiaților cu locuințe va trebui să fie condusă și gestionată la nivel local, partenerii vor trebui să pledeze pentru implicarea autorităților centrale atât în ceea ce privește asistența pentru locuințe la cerere pentru persoane și familii, cât și pentru intervenții de ofertă cu scopul de a stimula construcția locuințelor la prețuri accesibile și eliberarea obiectelor de proprietate neocupate, împreună cu reglementarea îmbunătățită a sectorului privat de închiriere.

Implicarea structurilor locale, a societății civile și a organizațiilor conduse de refugiați (OCR-uri) în răspuns este importantă, deoarece joacă un rol vital în depășirea diverselor nevoi și vulnerabilități ale refugiaților. Autoritățile locale, societatea civilă locală și OCR-urile deseori au o înțelegere profundă a contextului local, a culturii și dinamicii comunității, ceea ce le permite să stabilească relații de încredere cu refugiații. Apropierea lor de populația afectată face

posibilă deservirea mai eficientă și mai bine direcționată, asigurând adaptarea asistenței pentru a răspunde nevoilor specifice ale refugiaților.

3. Considerații transversale

a. **Proprietatea guvernamentală la nivel național și local.** După cum a fost clarificat la începutul răspunsului, actorii umanitari sprijină guvernele și nu pot înlocui acțiunile statului/UE. Pe măsură ce guvernele continuă să dețină, să conducă și să aibă responsabilitate pentru răspuns la nivel național și local, este nevoie de solidaritate continuă din partea comunității internaționale și de sprijin practic și specializat din partea organizațiilor umanitare și de dezvoltare.

b. **Mentținerea capacităților de urgență.** Dacă în prezent răspunsul se concentrează pe includerea efectivă în sistemele și serviciile naționale, pe susținerea spațiului de protecție și sprijinul direcționat pentru refugiații cei mai vulnerabili, vor fi menținute, de asemenea, capacitățile de asigurare a asistenței imediate pentru noii sosiți și de extindere în cazul unei creșteri a deplasărilor refugiaților.

c. **Participarea ONG-urilor locale, OCR-urilor și a altor organizații ale societății civile.** Eforturile colective și concertate ar trebui să continue pentru ca ONG-urile și OCR-urile naționale, care au jucat un rol esențial de la începutul răspunsului, să aibă vizibilitate cu donatori, să fie capabile să acceseze finanțare și oportunități de consolidare a capacităților și să fie recunoscute pentru rolul central pe care continuă să-l joace. Acestea includ organizații conduse de femei și organizații locale care lucrează pentru persoanele LGBTIQ+ și persoanele cu dizabilități.

d. **Vârsta, sexul și diversitatea.** Considerațiile privind vârsta, sexul și diversitatea (VSD) ar trebui să ghideze toate aspectele activității partenerilor PRR. Este necesar un efort colectiv pentru a asigura un angajament continuu și semnificativ cu persoanele vizate, înțelegerea nevoilor și riscurilor de protecție a acestora prin evaluări și monitorizare receptivă la VSD, consolidând capacitățile acestora și urmărind protecția, asistența și soluțiile care iau în considerare perspectivele și prioritățile lor.

e. **Responsabilitatea față de populațiile afectate.** Partenerii PRR se vor angaja să includă intenționat și sistematic nevoile, preocupările, capacitățile și opiniile exprimate ale refugiaților și ale altor persoane afectate în diversitatea lor și să răspundă pentru deciziile organizaționale și acțiunile personalului, în toate intervențiile și programele de protecție, asistență și soluții. Mecanismele de feedback și răspuns și comunicarea cu canalele comunitare la toate etapele vor rămâne esențiale pentru ca refugiații să fie implicați în procesul de adoptare a deciziilor care le afectează direct viața.

f. **Protecția împotriva exploatării și abuzului sexual.** Toți partenerii, care participă la PRR, ar trebui să cunoască și să aplice standardele de conduită ale Comitetului permanent inter-agenții (IASC) aplicabile lucrătorilor umanitari și să înțeleagă responsabilitățile acestora în ceea ce privește raportarea acuzațiilor de EAS și promovarea unei abordări centrate pe victimă. Refugiații și ceilalți beneficiari de asistență trebuie să aibă acces la mecanisme de feedback și reclamații sigure, sensibile la gen și la copii, precum și la informații despre PEAS, iar victimele ar trebui să aibă acces la asistență și servicii în timp util. Ar trebui depuse eforturi pentru a asigura schimbul regional, învățarea și documentarea bunelor practici și autorităților de sprijin pentru a consolida abordările de protejare și PEAS.

4. Zona geografică de aplicare

PRR 2024 va avea aceeași acoperire ca și în anul 2023, având capitole de țară care acoperă Bulgaria, Cehia, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Republica Moldova, Polonia, România și Slovacia.

5. Cifrele de planificare a populației

Cifrele de planificare prezentate în PRR au fost estimate în consultare cu partenerii inter-agenții și omologii guvernamentali pentru a reflecta populația estimată, care va avea nevoie de asistență în anul 2024.

Cifrele populației țintă specificate în PRR includ refugiații, precum și RTT-urile care au nevoie de protecție internațională și persoanele apatride sau care riscă să devină apatride (de exemplu, populația romă). Conform cifrelor de planificare se presupune că toți refugiații și solicitanții de azil vor beneficia de sprijin juridic. Pentru comunitatea gazdă, cifrele sunt calculate luând în considerare persoanele afectate de sosiri noi, de exemplu din cauza locației lor, și persoanele care vor beneficia de inițiativele, care ajută refugiații și comunitățile gazdă.

Membrii individuali ai comunității gazdă sunt incluși în cifrele populației țintă doar pentru Republica Moldova, unde presiunile de găzduire a refugiaților au tensionat în mod deosebit capacitatea locală și au pus sub presiune resursele limitate. În cadrul UE, membrii comunității gazdă nu sunt incluși în PRR ca persoane vizate de asistență, ci mai degrabă de activitățile prevăzute de plan vor beneficia populațiile gazdă afectate la nivel de comunitate, cu scopul de a extinde resursele și serviciile comunitare care ar putea fi supuse tensiunii din cauza prezenței populației refugiate.

Cifrele de planificare a populației pentru anul 2024 reflectă o reducere față de anul 2023, deoarece unii refugiați care au nevoie de protecție în țările PRR în anul 2024 s-au mutat în afara zonei geografice de aplicare al PRR și se estimează că populația rămasă va fi mai stabilă ca număr, cu mai puține sosiri noi și mai puține persoane nou strămutate în tranzit. Cifrele populației refugiate pentru majoritatea țărilor PRR au fost revizuite în scădere în anul 2023, pe baza activităților efectuate de guverne de reînregistrare a Protecției temporare.

Dacă circumstanțele se vor schimba, partenerii vor putea revizui cifrele de planificare și respectiv vor putea actualiza cerințele din PRR și se vor strădui să-și extindă rapid operațiunile alături de statele gazdă și în sprijinul lor.

Cifrele prezentate mai jos vor fi discutate și convenite cu guvernele și pot fi modificate.

Țările	Cifrele de planificare a populației PRR 2024
Bulgaria	70 000
Cehia	400 000
Estonia	50 000
Ungaria	85 000
Letonia	40 000
Lituania	50 000
Moldova	90 000
Polonia	960 000
România	110 000
Slovacia	150 000
Total	2 005 000

6. Calitatea de membru PRR

Printre partenerii PRR vor fi agențiile relevante ale ONU, ONG-uri internaționale și naționale, FICR și societățile de Cruce Roșie/Semiluna Roșie, organizații bazate pe credință, instituții academice, organizații regionale, comunitare și organizații conduse de refugiați.

Apelurile pentru PRR 2024 vor fi prezentate folosind un formular online care este armonizat în toate țările PRR. Apelurile PRR vor include un scurt chestionar de evaluare a capacității, colectare a bugetelor pe sector (nevoi de bază, protecție, protecția copilului, VBG, educație, sănătate și alimentare, mijloace de trai și incluziune socio-economică), o descriere a activităților cheie și a obiectivelor acestora. Partenerii vor fi incluși în PRR în urma unui proces final de verificare efectuat în fiecare țară.

Instituțiile publice și actorii din sectorul privat nu vor fi incluși în PRR ca parteneri apelanți.

7. Cerințele financiare

Deoarece în februarie 2024 vor fi trei ani de când a început războiul din Ucraina, accentul pus pe răspunsul de urgență s-a redus în favoarea unei tranziții către o mai mare încredere în sine a populațiilor afectate. În acest context, și pe măsură ce ajutorul umanitar devine mai puțin relevant în multe țări gazdă, se așteaptă că cerințele tuturor partenerilor se vor reduce.

Ar trebui incluse bugetele tuturor partenerilor PRR, care oferă protecție și asistență populației refugiate. Bugetele pentru asistența individuală sau pentru asistența la nivel de gospodărie pentru populația gazdă nu ar trebui incluse pentru țările UE. Doar în Republica Moldova ar trebui incluse activități, care vizează în mod specific membrii comunității gazdă. În afara Republicii Moldova, o parte din comunitățile gazdă poate fi inclusă în activități la nivel de sistem, care vizează refugiații.

Bugetul ar trebui să fie defalcat pe sector și subsector, în dependență de caz. Acesta ar trebui să includă costurile pe personalul operațional și costurile administrative și ar trebui acordat în dolari SUA.

8. Perioada de timp

PRR 2024 va acoperi perioada 1 ianuarie - 31 decembrie 2024. Acesta corespunde cu Planul de răspuns umanitar (PRU) pentru Ucraina pe teritoriul său.

9. Datele cheie pentru PRR 202

Programul	
August 2023	Mesaj de lansare cu parametrii de planificare, modele de acte de depunere și cadrul regional de monitorizare partajat cu toți partenerii pentru a începe Procesul de planificare a RRP 2024
Septembrie 2023	Atelierele de lucru la nivel de țară și consultare continuă cu partenerii cu privire la depunerea proiectelor în conformitate cu obiectivele strategice și nevoile identificate
Începutul lunii octombrie 2023	Partenerii prezintă modele de proiecte și bugete pentru revizuire strategică și compilare de către Coordonatorii inter-agenții UNHCR la nivel de țară
20 octombrie 2023	Prezentarea bugetelor la nivel de țară, a cifrelor privind populația și a țintelor în raport cu cadrul regional de monitorizare la Biroul Regional pentru Europa (BRE) al UNHCR pentru compilare regională și includere în

	Privirea de ansamblu umanitară globală
1 noiembrie 2023	Prezentarea de către Departamentul Relații Externe a UNHCR a elementelor menționate mai sus la OCHA pentru Privirea de ansamblu umanitară globală
Noiembrie 2023	Coordonatorii inter-agenții UNHCR la nivel de țară, în consultare cu partenerii, elaborează capitolele de țară ale RRP 2024
Decembrie 2023	Biroul Regional UNHCR pentru Europa compilează și analizează proiectul complet al RRP și îl prezintă pentru revizuire și aprobare cu partenerii la nivel regional și de țară
Sfârșitul lunii decembrie 2023	Finalizarea RRP 2024
Ianuarie 2024	Lansarea comună a RRP/PRU (a se confirma)